

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Leedu eksperdid tutvustasid kohtunike valikut ja hindamist puudutavat uuringut

Leedu eksperdid tutvustasid kohtunike valikut ja hindamist puudutavat uuringut

8. veebruar 2023

Riigikohut külastasid 7. ja 8. veebruaril kolm Leedu eksperti, et tutvustada projekti „The Portrait of a Judge“ uurimistulemusi kohtunike valiku, hindamise ja edutamise teemal Euroopa Liidus ning mujalgi.

Külaskäigul osalesid Leedu Ülemkohtu kohtunik ja kohtunõukogu esimees **Sigita Rudznaitė**, projekti uurimiskoordinaator ja endine Leedu riikliku kohtuhalduse direktor **Reda Molienė** ning projekti juht, Mykolas Romerisė Ülikooli õiguslabori juhataja prof. dr. **Salvija Mulevičienė**.

Oma uurimistulemustest rääkides rõhutasid Leedu eksperdid kohtunike valiku ja värbamise protsessi läbipaistvuse tähtsust eriti just neis riikides, kus õigusriigi põhimõtted pole veel sügavalt kinnistunud. Pikema demokraatia ajalooga Lääne-Euroopa maades asendavad kirjalikult fikseeritud reegleid rohkem traditsioonid ja juurdunud väärtused.

Leedu uurijad juhtisid tähelepanu ka sellele, et mida pikem ja keerulisem on kohtunike valiku protsess, seda raskem on meelitada kohtunikuks kandideerima häid juriste väljastpoolt kohtusüsteemi. Samuti tõid nad esile, et kui kohtunike valik jääb ainult nende endi kätte, siis on küll tagatud sõltumatus poliitilistest mõjudest, aga tihti on tulemuseks väga sarnase taustaga ja ühetaoline kohtunikukond.

Teisalt püüeldakse tänapäeval Euroopas selle poole, et kohtunikud esindaksid läbilõiget ühiskonnast, nii et õigusemõistjad suudaksid paremini samastuda kohtusse jõudnud inimeste probleemidega. Paremat tasakaalu aitaks saavutada kohtunike valimisele näiteks kõrgkoolide, kodanikuühiskonna jmt esindajate kaasamine.

Ekspertid märkisid, et rahvusvaheliste standardite järgi peetakse tänapäeval vajalikuks ka võimaluste loomist juba tööle asunud kohtunike töö hindamiseks. Mõnedes riikides antakse kõigi kohtunike tööle regulaarselt tagasisidet, aga mujal viiakse hindamine läbi ainult siis, kui kohtunik soovib edutamist või tema töös esineb tõsisemaid probleeme. Regulaarne tagasiside aitab kohtunikul oma tööd parandada ja saada vajadusel täiendkoolitusi ning võib olla ka tema edutamise aluseks. Kasutusel on erinevad meetodid: kolleegide hinnang kohtuniku lahenditele, kõrgema astme kohtu arvamus, intervjuu-vestlus, psühholoogiline hindamine asjatundja poolt jne.

Pikemalt rääkisid eksperdid veel isikuomaduste hindamisest kohtunike valikul ja edutamisel. Leedus võeti aasta tagasi kohtunike edutamisel kasutusele uus mudel, mis hõlmab põhjalikku kolm tundi kestvat psühholoogi vestlust kandidaadiga. Esialgsed tulemused näitavad ekspertide sõnul, et selline lähenemine võimaldab hinnata inimeste isikuomadusi paremini, kui ainult suures osas juristidest koosneva komisjoni kasutamine.

Pärast Leedu ekspertide ettekannet toimus mõttevahetus Eesti kohtunikueksamikomisjoni ja kohtunike

koolitusnõukogu liikmete, kohtute esimeeste ja justiitsministeeriumi esindajatega. Visiidi teisel päeval kohtusid külalised kolleegidega Riigikohtu õigusteabe- ja koolitusosakonnast, et vahetada kogemusi ja parimaid praktikaid kohtunike arendamise valdkonnas.

Image not found

file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/pictures/2023/2023-02-07%20projekti%20The%20Portrait%20of%20a%20Judge%20esitlus%20(A.%20Hussar%2C%20

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/leedu-eksperdid-tutvustasid-kohtunike-valikut-ja-hindamist-puudutavat-uuringut>